

CENTRALNY PUNKT INFORMACYJNY FUNDUSZY EUROPEJSKICH

SPOTKANIE INFORMACYJNE

**ŚRODA Z FUNDUSZAMI DLA ORGANIZACJI
POZARZĄDOWYCH**

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA

1 LIPCA 2015 r.

MATERIAŁY INFORMACYJNE

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Spis treści

SYSTEM FUNDUSZY EUROPEJSKICH 2014 - 2020	2
SŁOWNICZEK	11
FE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ.....	18
...OSÓB MŁODYCH	19
...OSÓB POWYŻEJ 29 ROKU ŻYCIA	22
...OSÓB ZALEŻNYCH I ICH OPIEKUNÓW.....	23
...SPOŁECZNOŚCI ROMSKIEJ	27
POWIĄZANE OBSZARY WSPARCIA	28
ROZWÓJ KOMPETENCJI KADR POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	28
EKONOMIA SPOŁECZNA	32
INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	33
PROJEKTY W PARTNERSTWIE	35
ŹRÓDŁA WIEDZY O FUNDUSZACH EUROPEJSKICH.....	36

SYSTEM FUNDUSZY EUROPEJSKICH 2014 - 2020

I. NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY

WSPÓLNE RAMY STRATEGICZNE

W marcu 2012 roku Komisja Europejska przedstawiła Wspólne Ramy Strategiczne, których zadaniem było ułatwienie państwom członkowskim przygotowanie się do wdrożenia polityki spójności w latach 2014 – 2020. Władze krajowe i regionalne podczas opracowywania dokumentów dotyczących Funduszy Europejskich na lata 2014 - 2020 na poziomie krajowym stosują Wspólne Ramy Strategiczne, zobowiązując się do realizacji celów dotyczących rozwoju gospodarki i zatrudnienia w Unii Europejskiej.

Dzięki przygotowaniu dokumentów wspólnych dla wszystkich członków Unii Europejskiej korzystających z Funduszy Europejskich, poszczególne kraje mogły opracowywać własne założenia, oparte na ogólnie obowiązujących zasadach. Na gruncie krajowym perspektywa finansowa 2014 –2020 będzie wdrażana poprzez programy. Wytoczne, którymi Polska kierowała się przy opracowywaniu tych programów znajdują się w tzw. Umowie Partnerstwa.

ROZPORZĄDZENIA

W grudniu 2013 roku Komisja Europejska przyjęła pakiet rozporządzeń unijnych, które mają szczegółowo regulować zasady realizacji funduszy europejskich w latach 2014 – 2020 w państwach członkowskich. Najważniejszy akt to dokument o długiej nazwie: *Rozporządzenie z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz*

ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, tzw. rozporządzenie ogólne.

Rozporządzenie składa się z pięciu części. Pierwsza z nich jest wprowadzeniem - określa przedmiot aktu i wyjaśnia najważniejsze definicje. Druga część, najbardziej rozbudowana, zawiera przepisy mające zastosowanie do wszystkich funduszy europejskich. Kolejne dwa segmenty rozporządzenia to wykaz zagadnień, które odnoszą się tylko do wybranych funduszy (np. tylko do środków w ramach polityki spójności, albo tylko do finansowania polityki morskiej i rybackiej). Ostatnia część to przepisy końcowe.

Pozostałe rozporządzenia to:

- Rozporządzenie dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego – 1304/2013
- Rozporządzenie dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 1301/2013
- Rozporządzenie dotyczące Funduszu Spójności – 1300/2013
- Rozporządzenia dotyczące Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 1299/2013, 1302/2013
- Rozporządzenia dotyczące polityki rolnej – 1305/2013, 1306/2013

W maju 2014 roku przyjęte zostało rozporządzenie dotyczące Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (508/2014).

Wszystkie dokumenty są do pobrania z Dziennika Urzędowego UE.

USTAWA WDROŻENIOWA

Podstawą prawną do wdrażania Funduszy Europejskich w kraju jest natomiast ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (tzw. ustawa wdrożeniowa), która 11 lipca 2014 roku została przyjęta przez Sejm RP, 7 sierpnia podpisana przez Prezydenta RP, a 29 sierpnia opublikowana w Dzienniku Ustaw RP.

Ustawa wdrożeniowa obowiązuje od 13 września 2014 roku.

UMOWA PARTNERSTWA

Żałożenia polskiej umowy partnerstwa pod koniec 2012 roku zostały skonsultowane z regionami i partnerami społecznymi. 15 stycznia 2013 roku dokument został przyjęty. Na jego podstawie rozpoczęto prace nad tekstem Umowy Partnerstwa oraz nad programami operacyjnymi.

Projekt Umowy Partnerstwa – dokumentu wskazującego: potrzeby rozwojowe i potencjały kraju czy regionów, zarys finansowania, zasady horyzontalne, system koordynacji, instrumenty terytorialne, system wdrażania – był gotowy w połowie 2013 r. Przez lipiec i sierpień trwały jego konsultacje społeczne w poszczególnych regionach.

Druga połowa 2013 roku to także konsultacje społeczne poszczególnych projektów programów operacyjnych.

8 stycznia 2014 roku Rada Ministrów przyjęła projekt Umowy Partnerstwa i projekty krajowych programów operacyjnych. Dokumenty zostały przekazane do oficjalnych negocjacji z Komisją Europejską.

Negocjacje projektu Umowy Partnerstwa z KE formalnie zostały zainicjowane 5 marca 2014 r. i trwały do maja. 23 maja 2014 roku Komisja Europejska zatwierdziła polską Umowę Partnerstwa. Tym samym staliśmy się trzecim państwem (po Niemczech i Danii), w którym umowa została przyjęta.

Treść zaakceptowanej Umowy Partnerstwa (w języku polskim i angielskim) dostępna jest na stronie internetowej: www.mir.gov.pl (zakładki: Fundusze Europejskie → Fundusze Europejskie 2014 – 2020).

PROGRAMY OPERACYJNE

Na początku stycznia 2014 r. do Komisji Europejskiej trafiły też projekty krajowych programów operacyjnych. Programy regionalne spływały do Komisji do 10 kwietnia 2014 roku.

Komisja Europejska przyjęła 5 krajowych programów w grudniu 2014 roku, a jeden – w lutym 2015 r.:

- Program Operacyjny Polska Cyfrowa - 5 grudnia 2014
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna - 9 grudnia 2014
- Program Operacyjny Polska Wschodnia - 16 grudnia 2014
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - 16 grudnia 2014
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój - 17 grudnia 2014
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój - 13 lutego 2015

Ponadto 12 grudnia 2014 roku został zatwierdzony Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 21 października został przyjęty przez Radę Ministrów, a następnie przesłany do Komisji Europejskiej i aktualnie jego treść jest z negocjowana z Komisją.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej znajdują się na różnym etapie prac – część została już przyjęta przez Komisję Europejską, a część jest dopiero w fazie projektowania i uzgodnień międzypaństwowych.

Projekty regionalnych programów operacyjnych spływały do Komisji do 10 kwietnia 2014 r.

7 regionalnych programów operacyjnych zostało zatwierdzonych przez Komisję jeszcze w roku 2014 (dolnośląski, kujawsko – pomorski, lubuski, łódzki, opolski, śląski, wielkopolski), pozostałych 9 - w lutym 2015 r. (lubelski, małopolski, mazowiecki, podkarpacki, podlaski, pomorski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski, zachodniopomorski).

KONTRAKTY TERYTORIALNE

Kontrakt terytorialny to narzędzie koordynacji działań rozwojowych pomiędzy rządem a samorządem regionalnym. Nie chodzi w nim tylko o wskazanie punktowych inwestycji, które województwo chciałoby zrealizować, ale o rzetelne rozpoznanie potrzeb rozwojowych i zestawienie ich z priorytetami krajowymi. W dokumencie tym zawarte są cele i zadania poszczególnych jego sygnatariuszy oraz określone instrumenty ich realizacji. Oprócz środków unijnych uwzględnione są w nim także środki krajowe.

Kontrakt terytorialny składa się z dwóch części. Część ogólna jest taka sama dla wszystkich województw. Są w niej opisane zasady, jakimi posługują się podmioty zaangażowane w realizację kontraktu. Część szczegółowa odzwierciedla uzgodnione przez obie strony kontraktu strategiczne priorytety rozwojowe każdego z województw, będące wypadkową oczekiwań władz regionalnych, istotne także z punktu widzenia rozwoju kraju.

Wszystkie kontrakty terytorialne zostały już opracowane, przyjęte przez Radę Ministrów, podpisane przez marszałków województw i opublikowane w Monitorze Polskim, gdzie można się z nimi zapoznać.

Proces podpisywania kontraktów rozpoczął się pod koniec września, a ostatnie zostały uzgodnione w pierwszej połowie grudnia 2014 r.:

- 25.09 – kontrakt dla województwa śląskiego
- 27.09 – kontrakt dla województwa podlaskiego
- 12.11 – kontrakt dla województwa zachodniopomorskiego
- 13.11 – kontrakty dla województw: małopolskiego i kujawsko – pomorskiego
- 14.11 – kontrakty dla województw: świętokrzyskiego, wielkopolskiego, opolskiego, łódzkiego, dolnośląskiego, lubuskiego oraz warmińsko-mazurskiego
- 26.11 – kontrakt dla województwa mazowieckiego

- 5.12 – kontrakt dla województwa lubelskiego
- 12.12 – kontrakt dla województwa podkarpackiego
- 19.12 – kontrakt dla województwa pomorskiego

DALSZE PRACE – kolejne dokumenty

Przyjęcie Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych umożliwiło dalsze prace nad licznymi dokumentami niezbędnymi do wdrażania Funduszy Europejskich. Trwają przygotowania, uzgodnienia resortowe oraz konsultacje robocze takich dokumentów i wytycznych. Wiele wytycznych zostało już zatwierdzonych.

Projekty nowych wytycznych na lata 2014 – 2020 wraz z formularzami do zgłaszania uwag (jeśli trwają konsultacje społeczne tych dokumentów) można znaleźć na stronie internetowej: www.funduszeuropejskie.gov.pl w zakładce „Zapoznaj się z prawem i dokumentami”.

Zatwierdzone zostały już m.in. następujące wytyczne:

- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości – przyjęto 8 maja 2015r.
- Wytyczne w zakresie zasady równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn – przyjęto 8 maja 2015r.
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji – przyjęto 30 kwietnia 2015 r.
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów – przyjęto 22 kwietnia 2015r.
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków – przyjęto 10 kwietnia 2015r.
- Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów – przyjęto 31 marca 2015r.
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa – przyjęto 31 marca 2015r.
- Wytyczne w zakresie certyfikacji – przyjęto 31 marca 2015r.
- Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych – przyjęto 18 marca 2015r.
- Wytyczne w zakresie procesu desygnacji – przyjęto 19 lutego 2015r.
- Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej – przyjęto 24 lutego 2015r.
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej – przyjęto 3 marca 2015r.
- Wytyczne w zakresie SZOOP – przyjęto 30 stycznia 2015r.
- Wytyczne w zakresie Komitetów Monitorujących – przyjęto 21 stycznia 2015r.

Uzgodnienia w zakresie szczegółowych opisów priorytetów poszczególnych programów operacyjnych są natomiast prowadzone najczęściej wewnątrz odpowiedzialnych instytucji.

W przypadku programów krajowych znamy już:

- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Pomoc Techniczna – przyjęto 29 stycznia 2015 r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Wiedza Edukacja Rozwój – przyjęto 27 marca 2015r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Inteligentny Rozwój – częściowy/przyjęto 27 marca 2015r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Polska Cyfrowa – częściowy/przyjęto 5 marca 2015r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Polska Wschodnia – przyjęto 31 marca 2015r.

Szczegółowe Opisy Regionalnych Programów Operacyjnych najczęściej są na etapie konsultacji społecznych lub zatwierdzania przez Zarządy Województw. Nie został jeszcze udostępniony projekt szczegółowego opisu priorytetów dla mazowieckiego programu regionalnego. Informacja ze strony Komitetu Monitorującego RPOWM wskazuje, że prawdopodobnie dokument będzie przyjmowany stopniowo, w miarę zatwierdzania kryteriów wyboru projektów do poszczególnych części programu i ogłaszania naborów wniosków.

W styczniu został uruchomiony nowy portal Funduszy Europejskich i strony internetowe poszczególnych programów. Przygotowywany jest także system informatyczny, który ma ułatwić proces realizacji projektów i komunikację beneficjentów z instytucjami.

II. KSZTAŁT I ZAŁOŻENIA NOWYCH FUNDUSZY

CELE TEMATYCZNE

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej wsparcie w przyszłych programach będzie skoncentrowane wokół 11 obszarów tematycznych.

Podział środków na cele tematyczne:

CT 1: wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	9 989 mln euro
CT 2: zwiększenie stopnia wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych	3 082 mln euro
CT 3: podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw	9 401 mln euro
CT 4: wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	9 189 mln euro
CT 5: promowanie dostosowania do zmian klimatu, zarządzanie ryzykiem	1 383 mln euro
CT 6: ochronę środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów	8 818 mln euro
CT 7: promowanie zrównoważonego transport	23 796 mln euro
CT 8: wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	5 560 mln euro
CT 9: wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	6 366 mln euro
CT 10: inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	4 018 mln euro
CT 11: wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	189 mln euro

PODZIAŁ ŚRODKÓW

Polska z unijnego budżetu polityki spójności na lata 2014-2020 otrzyma do wykorzystania ponad 82,5 mld euro.

Jest to kwota większa od wynegocjowanych w lutym 2014 r. podczas szczytu Rady Europejskiej 72,9 mld euro z uwagi na przeliczenie cen stałych na bieżące (czyli po uwzględnieniu prognozowanej inflacji).

W ramach tej kwoty na realizację krajowych i regionalnych programów do dyspozycji będziemy mieć ponad 76,8 mld euro. W programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej do wykorzystania będzie ok. 700 mln euro. Pozostała kwota przeznaczona będzie na 4 działania inicjowane przez Komisję Europejską:

- ok. 4,1 mld euro z instrumentu Łącząc Europę, mającego na celu wsparcie projektów infrastrukturalnych w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjnych,
- ok. 0,47 mld euro z Europejskiego Funduszy Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących, odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej,
- ok. 0,29 mld euro z pomocy technicznej z inicjatywy Komisji Europejskiej,
- ok. 0,07 mld euro z funduszy na działania innowacyjne w dziedzinie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

PROGRAMOWANIE

W latach 2014 – 2020 w Polsce Fundusze Europejskie realizowane będą na dwóch poziomach – centralnym i regionalnym. Na szczeblu centralnym przewidziano programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz 8 programów krajowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności

(FS), a także Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR). Na poziomie regionalnym z kolei będzie realizowanych 16 dwufunduszowych regionalnych programów operacyjnych, finansowanych z EFRR i EFS – 1 dla Mazowsza i 15 dla pozostałych województw.

Od roku 2014 województwo mazowieckie jest pierwszym polskim regionem, który w unijnej klasyfikacji opuścił kategorię regionów najsłabiej rozwiniętych (czyli regionów, w których PKB nie przekracza 75% średniej unijnej). Oznacza to, że będą w nim obowiązywać inne zasady wsparcia. Zasadnicza różnica dotyczy maksymalnego poziomu współfinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej. W regionach słabiej rozwiniętych wynosi on 85%, natomiast dla Mazowsza zostanie zmniejszony do 80%.

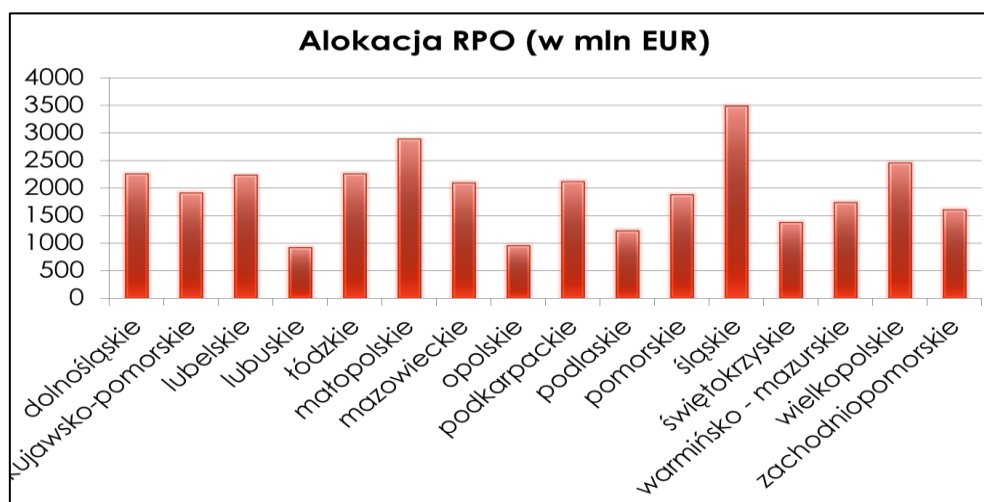
PODZIAŁ ŚRODKÓW W PROGRAMACH KRAJOWYCH

W latach 2014 – 2020 w ramach polityki spójności realizowane będą następujące programy:

Inteligentny Rozwój (POIR)	8,61 mld EUR
Polska Cyfrowa (POPC)	2,17 mld EUR
Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ)	27,41 mld EUR
Polska Wschodnia (POPW)	2 mld EUR
Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)	4,69 mld EUR
Programy regionalne (RPO)	31,28 mld EUR
Pomoc Techniczna (POPT)	0,71 mld EUR
Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)	0,7 mld EUR

PODZIAŁ ŚRODKÓW W PROGRAMACH REGIONALNYCH

Zwiększy się udział środków, które rozdysponowywane będą na poziomie regionalnym. Łączna kwota budżetów programów regionalnych, to 31 276,9 mln euro.

III. REGUŁY PROGRAMOWANIA

Umowa Partnerstwa i programy na lata 2014 - 2020 opierają się na strategicznych założeniach przygotowanych przez Unię Europejską, m.in. na strategii Europa 2020. Ukierunkowanie funduszy europejskich na realizację celów tej strategii oznacza nowe podejście i oparcie m.in. na następujących zasadach:

- koncentracja tematyczna
- koordynacja
- komplementarność
- decentralizacja zarządzania
- dodatkowość
- zwiększenie znaczenia wymiaru terytorialnego.

KONCENTRACJA

Koncentracja tematyczna oznacza skupienie możliwości finansowania na określonych obszarach priorytetowych. Przedstawione przez Komisję Europejską wytyczne wskazują 11 celów tematycznych (dotyczących głównie: badań i innowacji; technologii informacyjno – komunikacyjnych; konkurencyjności firm; gospodarki niskoemisyjnej; zapobiegania ryzykom; ochrony środowiska; zrównoważonego transportu; zatrudnienia; włączenia społecznego; edukacji; sprawności administracji). Ponadto, dla określonych obszarów tematycznych wskazane zostały pułapy finansowe, tzw. ring-fencingi, które wprowadziły wymóg przeznaczania określonych środków finansowych na poszczególne przedsięwzięcia.

Minimum 50% środków z EFRR i FS w 15 regionach i minimum 60% na Mazowszu będzie musiało być przeznaczonych na:

- innowacje, badania i rozwój,
- technologie informacyjno – komunikacyjne,
- wsparcie sektora MŚP,
- gospodarka niskoemisyjna

Są to więc cztery pierwsze cele tematyczne. W ramach tej koncentracji dodatkowo zaznaczono, że minimum 15% środków musi dotyczyć wsparcia na gospodarkę niskoemisyjną.

W przypadku EFS co najmniej 20% środków musi być przeznaczone na działania związane z włączeniem społecznym i ograniczeniem ubóstwa (jest to dziewiąty cel tematyczny). Zasada ta dotyczy w równym stopniu każdego z 16 województw.

KOORDYNACJA I KOMPLEMENTARNOŚĆ

Koordynacja udzielanego wsparcia z funduszy europejskich ma na celu uniknięcie powielania finansowania tych samych interwencji z różnych źródeł oraz uproszczenie mechanizmów. Realizowana jest ona głównie poprzez zawarcie w Umowie Partnerstwa wspólnych zasad dotyczących zarówno polityki spójności, jak i rolnej i rybackiej.

Warto także zaznaczyć, że w dokumentach programowych mowa także o innych poziomach koordynacji - np. z innymi instrumentami finansowymi Unii Europejskiej, takimi jak program Horyzont 2020 (wsparcie badań, rozwoju technologicznego i innowacyjności), Kreatywna Europa (wsparcie w obszarze kultury i sektora audiowizualnego) czy instrument Łącząc Europę (wsparcie projektów transportowych, energetycznych i z zakresu technologii informacyjnych).

Ponadto, Umowa Partnerstwa określa koordynację między instrumentami krajowymi i regionalnymi. Temu celowi służą m.in. kontrakty terytorialne.

Komplementarność zapewniana jest także w znacznej mierze przez linię demarkacyjną, która wskazuje podział interwencji w poszczególnych celach tematycznych między poziom krajowy i regionalny oraz między poszczególne programy operacyjne. Linia demarkacyjna między programami operacyjnymi jest dopiero projektowana.

DECENTRALIZACJA

W latach 2014 – 2020 więcej środków będzie zarządzanych na poziomie regionalnym. Dzięki temu samorządy województw, w oparciu o kontrakty terytorialne oraz wykorzystując regionalne programy operacyjne i inne instrumenty wsparcia, będą bardziej zaangażowane we wdrażanie funduszy europejskich. Zapewni to większą decentralizację systemu zarządzania i tym samym lepsze dopasowanie do lokalnych potrzeb. Ponadto większe kompetencje uzyskają samorządy miast, które będą mogły realizować instrumenty zintegrowane i samodzielnie wdrażać środki.

DODATKOWOŚĆ

Zgodnie z zasadą dodatkowości środki europejskie nie zastępują krajowych środków publicznych, a stanowią ich uzupełnienie. Środki pochodzące z UE wywołują w kraju „efekt dźwigni”, czyli sprzyjają zaangażowaniu sektora publicznego i prywatnego w realizowanie działań

współfinansowanych ze środków UE. Celem stosowania zasady dodatkowości jest jednocześnie zapobieganie wypierania środków krajowych przez środki wspólnotowe.

WYMIAR TERYTORIALNY

Wzmocnienie wymiaru terytorialnego w polityce spójności na lata 2014 – 2020 przejawia się w zwróceniu szczególnej uwagi na politykę miejską (Komisja Europejska wprowadziła obowiązek przeznaczenia 5% środków EFRR na rozwój miast) oraz w skoncentrowaniu wsparcia na pięciu obszarach strategicznej interwencji państwa (tzw. OSI). W Polsce zaliczono do nich:

- Polskę wschodnią (woj. lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko – mazurskie),
- miasta wojewódzkie,
- miasta i dzielnice wymagające rewitalizacji,
- obszary o najniższym dostępie do dóbr i usług społecznych (głównie obszary wiejskie),
- obszary przygraniczne.

Ponadto, uruchomione zostaną specjalne instrumenty wspierające rozwój terytorialny.

IV. NOWE INSTRUMENTY

Strategia Europa 2020 oraz inne dokumenty programowe związane z nową odsłoną polityki spójności bardzo podkreślają terytorialny wymiar Funduszy Europejskich.

Chcąc mocniej zaakcentować potrzebę koncentracji wysiłków na tych obszarach, Komisja Europejska zaproponowała nowe instrumenty wspierające rozwój terytorialny.

ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

Pierwszym instrumentem są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (z ang. *Integrated Territorial Investment – ITI*). Mają one służyć przede wszystkim zwiększeniu zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzanie środkami europejskimi. Będzie to możliwe dzięki temu, że miasta otrzymają część kompetencji w zakresie zarządzania i wdrażania środków unijnych. ZIT będą realizowane na terenach obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich oraz dodatkowo w miastach o charakterze regionalnym i subregionalnym. Wspomniane „obszary funkcjonalne” oznaczają położone w okolicach większego ośrodka miejskiego gminy, które współpracują z miastem i na które przyjmują jego oddziaływanie.

W ramach ZIT realizowane będą powiązane ze sobą małe projekty o różnych założeniach, wpisujące się w strategię całego obszaru. Podkreślane jest tu także podejście zintegrowane – zachęca się do tego, by ZIT stanowiły połączenie funduszy nastawionych na rozwój inwestycyjny (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) i na rozwój społeczny (Europejski Fundusz Społeczny). Jest to szczególnie istotne w przypadku zrównoważonego rozwoju miast.

Aby otrzymać środki na realizację ZIT, konieczne jest spełnienie przez zainteresowaną jednostkę samorządu terytorialnego kilku warunków. W pierwszej kolejności należy zawiązać partnerstwo (np. stowarzyszenie, związek komunalny) do celów realizacji ZIT. W jego skład powinni wejść przedstawiciele samorządu miasta (głównego ośrodka) i samorządów gmin będących w obszarze funkcjonalnym. Następnie należy przygotować program działań, który musi zawierać szczegóły zamierzeń obejmujące te obszary tematyczne i zagadnienia, które będą realizowane. Jest to tzw. strategia ZIT. Według wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, powinna ona zawierać: podstawę prawną, podkreślenie spójności z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi, obszar wsparcia, diagnozę obszaru wsparcia, wymiar terytorialny, cele rozwojowe, priorytety do realizacji, zasady i tryb wyboru projektów, listę przedsięwzięć kluczowych do dofinansowania.

Ponadto, aby realizować ZIT, jednostka samorządowa musi dysponować odpowiednim potencjałem instytucjonalnym, który umożliwi jej przejęcie obowiązków w zakresie zarządzania i wdrażania części środków realizowanych na poziomie regionalnym.

Realizacja ZIT jest obowiązkowa w przypadku miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych. Dlatego w każdym z regionów w Polsce trwają przygotowania do wdrażania tego instrumentu. Podstawą do tych prac są projekty Regionalnych Programów Operacyjnych w poszczególnych województwach, które przeznaczyły pewną pulę środków na ten cel oraz dały samorządom uprawnienia do podejmowania działań w ramach ZIT. Ponadto w niektórych regionach zaplanowano także wdrażanie podobnych instrumentów w mniejszych ośrodkach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych.

Na Mazowszu realizowany będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WOF) oraz Regionalne Instrumenty Terytorialne w podregionach.

Informacje o ZIT WOF (w tym strategia ZIT na Mazowszu): <http://omw.um.warszawa.pl>

ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ

Innym proponowanym instrumentem są projekty Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (z ang. *Community-led Local Development - CILD*). Ich celem jest zwiększenie udziału społeczności lokalnych w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru. Przedsięwzięcia takie będą obowiązkowe w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich, natomiast dobrowolnie będą mogły być podejmowane w programach polityki spójności.

RLKS jest podejściem przekrojowym. Jego celem jest aktywizacja lokalnych społeczności poprzez budowanie potencjału społecznego. Aktywizacja wymaga włączenia się w te działania partnerów społecznych. RLKS zakłada więc oddolne opracowanie przez społeczność lokalnej strategii rozwoju oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby, wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Przedstawiciele tych trzech środowisk tworzyć mają lokalną grupę działania – partnerstwo międzysektorowe, które samodzielnie wybiera projekty, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów wspólnie opracowanej strategii. Takie działanie ma wzmocnić poczucie lokalnej wspólnoty, podnieść jakość zarządzania oraz wzmocnić kapitał społeczny na lokalnym obszarze.

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność opiera się na kilku zasadach. Jest:

- skoncentrowany na konkretnych obszarach poniżej szczebla regionalnego;
- kierowany przez lokalne grupy działania, w których skład wchodzi przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi – ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu;
- prowadzony na podstawie zintegrowanych i wielosektorowych lokalnych strategii rozwoju;
- zaprojektowany z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i potencjału oraz zawiera elementy innowacyjne w kontekście lokalnym i zakłada tworzenie sieci kontaktów oraz, w stosownych przypadkach, współpracę.

Instrument rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność jest obowiązkowy w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Pojawił się więc w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020, jako inicjatywa LEADER. Ponadto, zalecano uwzględnienie RLKS w regionalnych programach operacyjnych (RPO) planowanych przez samorządy w poszczególnych województwach. Niektóre RPO wprowadziły te mechanizmy, inne zrezygnowały z takich projektów, a jeszcze inne zaproponowały zmienioną formułę. Zgodnie z informacją Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju tylko dwa województwa zdecydowały się na RLKS w czystej formie w swoich programach regionalnych – są to: województwo podlaskie i województwo kujawsko – pomorskie.

W programie regionalnym województwa mazowieckiego zaplanowano do realizacji mechanizm projektów partnerskich, włączający lokalne społeczności w sposób elastyczny, wnoszący wkład w rozwiązania zidentyfikowanych problemów. W programie nie zaplanowano natomiast zastosowania mechanizmu RLKS. Projekty partnerskie uznano za bardziej efektywne na Mazowszu, które w najbliższej perspektywie finansowej Unii Europejskiej jest traktowane jako region lepiej rozwinięty.

SŁOWNICZEK

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (CIS) – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225, z późn. zm.). CIS realizuje reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia.

DEINSTYTUCJONALIZACJA USŁUG – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności, realizowany zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w lokalnej społeczności, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest prewencja, mająca zapobiegać umieszczaniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci - rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

INSTYTUCJE RYNKU PRACY:

- a) **Publiczne służby zatrudnienia** – tworzone przez organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi zadania określone ustawą. Więcej informacji na temat PSZ znajduje się na stronie internetowej: www.psz.praca.gov.pl
- b) **Ochotnicze Hufce Pracy** - państwowe jednostki wyspecjalizowane w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25 roku życia. Więcej informacji na temat OHP znajduje się na stronie internetowej: www.ohp.pl
- c) **Agencje zatrudnienia** – prowadzona w formie działalności gospodarczej jako działalność regulowana w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej - Dz. U. z 2013r., poz. 672 późn. zm.); wymaga wpisu do rejestru agencji zatrudnienia. Agencje zatrudnienia mogą świadczyć usługi w zakresie:
 - pośrednictwa pracy:
 - na terenie Rzeczypospolitej Polskiej
 - poza granicami kraju
 - doradztwa personalnego
 - poradnictwa zawodowego
 - pracy tymczasowej.

Wpisowi do rejestru podlega również wykonywanie ww. usług, z wyłączeniem pracy tymczasowej, przez jednostki samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, stowarzyszenia, fundacje, organizacje społeczne i zawodowe oraz inne organizacje, których statutowym celem jest świadczenie tych usług. Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.) wpis do **rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia** prowadzony jest przez **marszałka województwa** właściwego dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis.

- d) **Instytucja szkoleniowa** – publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną. **Niepubliczne instytucje szkoleniowe** to podmioty niebędące samorządową lub państwową osobą prawną, utworzone przez osobę fizyczną lub osobą prawną. Zgodnie z art. 20. 1. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: Instytucja szkoleniowa oferująca szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy może uzyskać zlecenie finansowane ze środków publicznych na prowadzenie tych szkoleń po wpisie do **rejestru instytucji szkoleniowych** prowadzonego przez **wojewódzki urząd pracy** właściwy ze względu na siedzibę instytucji

szkoleniowej. Instytucja szkoleniowa może ubiegać się o wpis do rejestru instytucji szkoleniowych po złożeniu wniosku o wpis wraz z informacją o:

- tematyce prowadzonych szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych;
- kadrze dydaktycznej;
- bazie lokalowej, jej wyposażeniu i środkach dydaktycznych;
- metodach oceny jakości szkoleń;
- liczbie bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami i przygotowaniem zawodowym dorosłych w okresie ostatniego roku;
- pomocy udzielonej nieodpłatnie uczestnikom i absolwentom szkolenia lub przygotowania zawodowego dorosłych, polegającej na informowaniu o sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowaniu na kwalifikacje.

Przykłady instytucji szkoleniowych:

- szkoły ponadgimnazjalne i szkoły wyższe
- centra szkolenia ustawicznego, praktycznego
- ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego
- placówki naukowa – badawcze
- zakłady pracy
- **organizacje pozarządowe**
- spółki
- osoby fizyczne

e) Instytucje dialogu społecznego – zgodnie z art. 6 ust. 6 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są to: związki zawodowe lub organizacje związków zawodowych, organizacje pracodawców, organizacje bezrobotnych, organizacje pozarządowe jeżeli wśród zadań statutowych znajduje się realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Przykłady:

- NSZZ Solidarność
- Pracodawcy RP
- Centrum Partnerstwa Społecznego
- Związek Rzemiosła Polskiego

f) Instytucje partnerstwa lokalnego – są to instytucje realizujące inicjatywy partnerów rynku pracy, tworzone na rzecz realizacji zadań określonych ustawą i wspierane przez organy samorządu terytorialnego. Przykład: Partnerstwo lokalne na rzecz edukacji w danej gminie.

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (KIS) – podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Jego celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samo organizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.

MIESZKANIE WSPOMAGANE – usługa świadczona w lokalnej społeczności: a) w postaci mieszkania chronionego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub b) w postaci mieszkania lub domu, przygotowującego osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewniającego pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkanie lub dom może być prowadzone przez podmioty ekonomii społecznej. Może być prowadzone jako usługa mieszkania: i) treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji; ii) wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce

zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych. Formą mieszkania wspomaganego nie jest mieszkanie socjalne.

NEET - z ang. *not in employment, education or training*; za osobę z kategorii NEET uznaje się osobę młodą w wieku 15-29 lat, która spełnia łącznie trzy warunki, czyli nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo), nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym) ani nie szkoli (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy; w procesie oceny czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, należy zweryfikować czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni). Kształcenie formalne w trybie stacjonarnym rozumiane jest jako kształcenie w systemie szkolnym na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych, jak również kształcenie na poziomie wyższym w formie studiów wyższych lub doktoranckich realizowanych w trybie dziennym.

ODDALENIE OD RYNKU PRACY – stopień oddalenia od rynku pracy ustalany na podstawie czynników utrudniających bezrobotnemu wejście lub powrót na rynek pracy: wieku, płci, poziomowi wykształcenia, umiejętności, uprawnień i doświadczenia zawodowego, stopienia niepełnosprawności określonego posiadaniem orzeczeniem o niepełnosprawności, czasu pozostawania bez pracy, miejsca zamieszkania pod względem oddalenia od potencjalnych miejsc pracy i dostępności do nowoczesnych form komunikowania się z powiatowym urzędem pracy i pracodawcami.

OPIEKA INSTYTUCJONALNA – usługi świadczone:

- a) w placówce opiekuńczo-pobytowej, czyli placówce wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 30 osób oraz w której:
 - usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
 - wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców;
 - mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki;
 - mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem;
- b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332) dla więcej niż 14 osób.

OSOBY LUB RODZINY ZAGROŻONE UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);

e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);

f) osoby z niepełnosprawnością – osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375);

g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;

h) osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.);

i) osoby niesamodzielne;

j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;

k) osoby odbywające kary pozbawienia wolności;

l) osoby korzystające z PO PŻ (Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa).

OSOBA NIESAMODZIELNA – osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

ÓŚRODEK WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ (OWES) – podmiot lub partnerstwo posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, świadczące łącznie wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej.

OTOCZENIE OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – osoby spokrewnione lub niespokrewnione z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, a także inne osoby z najbliższego środowiska osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Za otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym można uznać wszystkie osoby, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należą także osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą lub kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

PODMIOT EKONOMII SPOŁECZNEJ (PES) – to:

a) przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.);

b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- CIS i KIS;
- ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.);

d) podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy:

- organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
- spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443, z późn. zm.);
- spółki non-profit, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o ile udział sektora publicznego w spółce wynosi nie więcej niż 50%

PAI – PROGRAM AKTYWIZACJA I INTEGRACJA - działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych realizowane przez powiatowy urząd pracy samodzielnie lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej. Z programu mogą skorzystać osoby bezrobotne, dla których został ustalony profil pomocy III, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej.

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE - podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

a) jest podmiotem prowadzącym zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym działalność gospodarczą (wyodrębnioną pod względem organizacyjnym i rachunkowym), której celem jest:

- integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
 - zatrudnienie co najmniej 50% osób bezrobotnych, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy lub osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub
 - zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- lub realizacja usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2013 r. poz. 1457) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przy jednoczesnej realizacji celów prozatrudnieniowych: zatrudnienie co najmniej 20% osób, o których mowa w ppkt i;

b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną (w przypadku przedsiębiorstw o charakterze 12 zatrudnieniowym) lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;

c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych (w przypadku spółdzielni) albo co najmniej posiada ciało konsultacyjno-doradcze z udziałem pracowników lub innych interesariuszy, zaś wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami.

ŚCIEŻKA REINTEGRACJI – zestaw kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, mających na celu wyprowadzenie osób lub rodzin z ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Ścieżka reintegracji może być realizowana w ramach jednego projektu (ścieżka udziału w projekcie) lub – ze względu na złożoność problemów i potrzeb danej osoby lub rodziny – wykraczać poza ramy jednego projektu i być kontynuowana w innym projekcie lub pozaprojektowo. Wsparcie w ramach ścieżki reintegracji może być realizowane przez jedną lub przez kilka instytucji zazwyczaj w sposób sekwencyjny.

USŁUGI AKTYWNEJ INTEGRACJI – usługi, których celem jest:

a) odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu (reintegracja społeczna) lub

- b) odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy (reintegracja zawodowa) lub
- c) zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Do usług aktywnej integracji należą usługi o charakterze:

- społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia;
- edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy,
- zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.

USŁUGI SPOŁECZNE – są to następujące usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym:

a) **usługi asystenckie** – to usługi świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;

b) **usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze**, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym usługi krótkookresowego całodobowego i dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych w zastępstwie za opiekunów faktycznych, zwane dalej „usługami opiekuńczymi”;

c) **usługi wspierania rodziny** zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:

- praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, w tym poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
- pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;

d) **usługi systemu pieczy zastępczej** zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

e) **usługi w postaci mieszkań chronionych**, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i innych mieszkań wspomaganych;

f) inne usługi społeczne wskazane w PO w ramach PI 9iv¹.

USŁUGI ŚWIADCZONE W LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI – usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

¹ Priorytet inwestycyjny 9iv „Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.”. PI 9iv stanowi jedną z części Celu Tematycznego 9, opisanego w Umowie Partnerstwa. Informacje na ten temat

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Do usług świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- usługi wspierania rodziny,
- rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

oraz poniżej wymienione usługi, o ile spełniają warunki, o których mowa w lit. a-d:

- usługi asystenckie;
- usługi asystenckie i opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc jest nie większa niż 30; limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc w mieszkaniu;
- usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc całodobowego pobytu w poszczególnych ośrodkach wsparcia;
- usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc, która jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc.

USŁUGI WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ – usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne), usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe), rozumiane zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej.

FE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ...

W ramach Funduszy Europejskich 2007-2013 projekty dotyczące aktywizacji społecznej i/lub zawodowej wspierane były w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Natomiast w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020 środki Europejskiego Funduszu Społecznego, który finansuje tego rodzaju projekty nieinwestycyjne, podzielone zostały pomiędzy krajowy **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)** oraz **16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)**.

POWER

POWER będzie koncentrował się na dwóch filarach: poprawie funkcjonowania poszczególnych polityk sektorowych oraz interwencji w obszarach, dla których większą efektywność zapewni wsparcie z poziomu krajowego (wsparciu osób młodych, szkolnictwie wyższym, innowacjach społecznych, mobilności i współpracy ponadnarodowej). Będzie realizowany w pięciu merytorycznych osiach priorytetowych:

1. Osoby młode na rynku pracy
2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju
4. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
5. Wsparcie dla obszaru zdrowia

Aktualnie dostępne dokumenty dot.. POWER:

- **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój**
- **Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój**
- **Roczne Plany Działań**
- *Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020*
- *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*
- *Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020*
- *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*
- **Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020**

W/w dokumenty dostępne są na stronie internetowej Programu: www.power.gov.pl, w zakładce „Prawo i dokumenty” lub „Instytucje w Programie” → „Komitet Monitorujący” → „Dokumenty”.

RPO

Poszczególne RPO będą różniły się pomiędzy sobą, więc nie zawsze dana forma wsparcia dostępna będzie w każdym regionie. Także warunki dofinansowań oraz kryteria wyboru projektów będą różne w zależności od województwa. O kształcie RPO – jego celach, założeniach i formach wsparcia, decydują Zarządy poszczególnych województw.

Beneficjentami środków EFS dla tego rodzaju projektów będą m.in. organizacje pozarządowe. Poniżej przedstawione są możliwości dofinansowania w zależności od grupy docelowej dostępne dla organizacji pozarządowych w ramach POWER oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020. W przypadku RPO WM niżej przedstawione informacje wynikają z opisu Programu. Do części (celów tematycznych) Programu zostały przyporządkowane działania i poddziałania wynikające z harmonogramu naborów wniosków. Bardziej szczegółowe

informacje nt. warunków wsparcia oraz kryteriów wyboru projektów zostaną określone po ogłoszeniu pełnego Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych dla RPO WM oraz dokumentacjach konkursowych. Informacje nt. Programów można śledzić na stronach:

POWER – www.power.gov.pl

RPO WM - www.funduszedlamazowska.eu

Niżej wskazane możliwości adresowane są m.in. do organizacji pozarządowych. W sytuacji jeśli dane działanie/poddziałanie nie wymienia wprost organizacji pozarządowej jako jednego z beneficjentów, poniżej wskazany jest podmiot, którego rola może być pełniona przez organizację pozarządową.

...OSÓB MŁODYCH

W ramach **Osi Priorytetowej I „Osoby młode na rynku pracy” POWER** przewidziano wsparcie adresowane do ludzi młodych - do 29 roku życia włącznie, bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu - tzw. młodzież NEET (ang. *Not in Employment, Education or Training*).

19

POWER

Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe

Poddziałania 1.2.1 i 1.2.2

Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy) poprzez:

1. Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (**obligatoryjne**)
 - **identyfikacja potrzeb** osób młodych pozostających bez zatrudnienia oraz **diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego**, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy osób młodych,
 - kompleksowe i indywidualne **pośrednictwo pracy** w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub **poradnictwo zawodowe** w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
2. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji:
 - kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji m.in. poprzez odpowiednie egzaminy,
 - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia,
3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:
 - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskich Ramach Jakości Praktyk i Staży,
 - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem),

4. Instrumenty i usługi rynku pracy służące wsparciu mobilności międzysektorowej i geograficznej (uwzględniając mobilność zawodową na europejskim rynku pracy za pośrednictwem sieci EURES):
 - wsparcie mobilności międzysektorowej dla osób, które mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia w sektorze lub branży, m.in. poprzez zmianę lub uzupełnienie kompetencji lub kwalifikacji pozwalających na podjęcie zatrudnienia w innym sektorze, min. poprzez praktyki, staże i szkolenia, spełniające standardy wyznaczone dla tych usług (np. Europejskie i Polskie Ramy Jakości Praktyk i Staży),
 - wsparcie mobilności geograficznej dla osób młodych, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, m.in. poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie,
5. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych:
 - niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6. Instrumenty i usługi rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości i samo zatrudnienia
 - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe.

Organizacja pozarządowa może starać się o wsparcie pod warunkiem, że spełnia definicję instytucji rynku pracy.

Grupa docelowa:

Osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15-29 lat bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu - tzw. młodzież NEET, w tym w szczególności osoby niezarejestrowane w urzędach pracy, z wyłączeniem grupy określonej dla trybu konkursowego w poddziałaniu 1.3.1.

Instytucja organizująca konkurs:

Wojewódzki Urząd Pracy właściwy dla danego regionu.

POWER

Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji

Poddziałanie 1.3.1

Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy) poprzez:

1. Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (**obligatoryjne**):
 - **identyfikacja potrzeb** osób młodych pozostających bez zatrudnienia oraz **diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego**, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy osób młodych,
 - kompleksowe i indywidualne **pośrednictwo pracy** w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub **poradnictwo zawodowe** w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
2. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji:

- kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji m.in. poprzez odpowiednie egzaminy,
 - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia,
3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:
- nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskich Ramach Jakości Praktyk i Staży,
 - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem),
4. Instrumenty i usługi rynku pracy służące wsparciu **mobilności międzysektorowej i geograficznej** (uwzględniając mobilność zawodową na europejskim rynku pracy za pośrednictwem sieci EURES):
- wsparcie mobilności międzysektorowej dla osób, które mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia w sektorze lub branży, m.in. poprzez zmianę lub uzupełnienie kompetencji lub kwalifikacji pozwalających na podjęcie zatrudnienia w innym sektorze, min. poprzez praktyki, staże i szkolenia, spełniające standardy wyznaczone dla tych usług (np. Europejskie i Polskie Ramy Jakości Praktyk i Staży),
 - wsparcie mobilności geograficznej dla osób młodych, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, m.in. poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie,
 - Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych: niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
5. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do **osób niepełnosprawnych**:
- niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6. Instrumenty i usługi rynku pracy służące **rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia**:
- wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe.

Organizacja pozarządowa może starać się o wsparcie pod warunkiem, że spełnia definicję instytucji rynku pracy

Grupa docelowa:

Osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15- 29 lat bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu - tzw. młodzież NEET z następujących grup docelowych:

- młodzież z pieczy zastępczej opuszczająca pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy) ze szczególnym uwzględnieniem:
 - wychowanków pieczy zastępczej powyżej 15 roku życia, którzy po zakończeniu

- o pobytu w instytucjach pieczy zastępczej powrócili do rodzin naturalnych,
- o wychowanków pieczy zastępczej powyżej 18 roku życia, którzy założyli własne gospodarstwo domowe,
- o wychowanków pieczy zastępczej powyżej 18 roku życia, którzy usamodzielniają się i mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia po zakończeniu pobytu w instytucjach pieczy zastępczej,
- matki opuszczające pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy),
- absolwenci młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (do roku po opuszczeniu),
- absolwenci specjalnych ośrodków szkolno- wychowawczych i specjalnych ośrodków
- matki przebywające w domach samotnej matki,
- osoby młode opuszczające zakłady karne lub areszty śledcze (do roku po opuszczeniu)

Instytucja organizująca konkurs: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

MPiPS 6.05 ogłosiło konkursu do działania 1.3.1. Nabór wniosków: 13-20.07.2015.

Minimalna/ maksymalna wartość projektu: 500 tys. zł, a maksymalna 2 mln zł.

Dokumentacja konkursowa: www.power.gov.pl , www.kapitalludzki.gov.pl

...OSÓB POWYŻEJ 29 ROKU ŻYCIA

Projekty dotyczące aktywizacji zawodowej i społecznej osób powyżej 29 roku życia będą realizowane przede wszystkim w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

RPO WM

VIII1 Wzrost zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy

Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób poszukujących pracy biernych zawodowo

W ramach celu szczegółowego *Wzrost zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy* planowane są do realizacji projekty oferujące pakiet narzędzi na rzecz zwiększenia stopnia wykorzystania rezerw regionalnego rynku pracy, w tym:

- diagnozowanie indywidualnej sytuacji uczestników projektów i pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;
- podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy;
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego;
- wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy;
- wspieranie mobilności, w tym na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURES poprzez realizację ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej.

Wsparciem zostaną objęte osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy zwane dalej grupami defaworyzowanymi. W woj. mazowieckim są to:

- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- kobiety.

Kluczowym elementem zaproponowanego pakietu będzie **diagnozowanie sytuacji osób bezrobotnych** oraz **pośrednictwo pracy**. Obejmowało ono będzie przeprowadzenie analizy sytuacji zawodowej uczestnika projektu oraz zaplanowanie jego ścieżki kariery w formie

Indywidualnego Planu Działań (IPD). W IPD zostanie określony rodzaj i zakres narzędzi niezbędnych do reaktywacji zawodowej osób objętych wsparciem. Planowane jest zastosowanie badań psychologicznych w szczególności w przypadkach zaplanowania kariery zawodowej w obszarze usług opiekuńczych. Efektem ww. wsparcia będzie skierowanie uczestnika projektu do zatrudnienia lub zdefiniowanie kolejnych kroków, prowadzących do jego podjęcia. Niniejszym typem operacji będą objęci wszyscy uczestnicy interwencji.

Kolejnymi elementami pakietu będzie:

- podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy, które są odpowiedzią na niski poziom kwalifikacji zawodowych u osób bezrobotnych. Będą one polegały na przeszkoleniu osób pozostających bez zatrudnienia i przyznaniu im nowych kwalifikacji zapewniających zwiększenie szans na reaktywację zawodową. Działania będą kierowane do osób defaworyzowanych z II kategorii oddalenia, a w uzasadnionych przypadkach również z kategorii I (w sytuacji kiedy dla efektywnej reaktywacji wystarczające będzie np. jedynie odnowienie posiadanych uprawnień) i osobom bez kwalifikacji zawodowych
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, które będą polegały na organizowaniu płatnych staży zawodowych u pracodawców na konkretnych stanowiskach pracy, według programu zgodnego z wymaganymi kwalifikacjami oraz potrzebami pracodawców. Przewiduje się zaangażowanie pracodawców w sporządzanie programów staży. Przedmiotowe wsparcie kierowane w szczególności do osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia, osób bez kwalifikacji oraz należących do II kategorii oddalenia od rynku pracy.
- wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy. W ramach niniejszego typu operacji planuje się pomoc w postaci dotacji bezzwrotnych na założenie działalności gospodarczej połączonej z modułem doradztwa i szkoleń przygotowujących do jej uruchomienia oraz utrzymania. Pomoc ta skierowana zostanie do osób ze wszystkich grup defaworyzowanych dla których IPD wskazało ją jako najskuteczniejsze narzędzie.

W celu VIII1 przewidziano także dotacje na wyposażenie stanowisk pracy utworzonych wyłącznie dla osób bezrobotnych z grup defaworyzowanych oraz organizowanie dla nich prac interwencyjnych. Priorytetowymi branżami dla tego typu działań będzie gospodarka biała² i zielona³ w szczególności recyclingowa.

Instytucja Organizująca Konkurs: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
W IV kwartale 2015 roku przewidziany jest nabór wniosków dla działania 8.2.

...OSÓB ZALEŻNYCH I ICH OPIEKUNÓW

RPO WM

IX1 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa

Działanie 9.1 „Aktywizacja społeczno zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”

W ramach celu szczegółowego *Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa* planowana jest realizacja następujących typów przedsięwzięć:

- integracja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową, w tym:
 - integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy w ramach współpracy międzysektorowej,

² Przedsięwzięcia związane z opieką medyczną

³ Przedsięwzięcia przyjazne środowisku, ekologiczne, podzielające ideę zrównoważonego rozwoju

- aktywna integracja dla włączenia społecznego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR, OPS),
- integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.
- wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami z niepełnosprawnościami oraz rodzin z innymi osobami zależnymi i rodziców samotnie wychowujących dzieci.

W celu zwiększenia skuteczności wsparcia realizowane będą przedsięwzięcia w zakresie integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób oddalonych od rynku pracy w ramach współpracy międzysektorowej. Będzie to współpraca jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej (jopis), instytucji rynku pracy, urzędów administracji publicznej, NGO, podmiotów ekonomii społecznej (PES), przedsiębiorstw i innych podmiotów.

W celu zapewnienia demarkacji między wsparciem w ramach CT 8 i CT 9 (patrz strona 7), w CT 9 będzie realizowane wsparcie w postaci Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) dla osób oddalonych od rynku pracy, tj. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających w pierwszej kolejności wsparcia w zakresie integracji społecznej.

W Programie będą kontynuowane przedsięwzięcia realizowane w ramach PO KL w zakresie aktywnej integracji dla włączenia społecznego realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR, OPS).

Działania Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (PCPR) i Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) polegać będą na kompleksowym, zindywidualizowanym wsparciu osób zagrożonych i wykluczonych społecznie, obejmującym zintegrowane usługi społeczne, edukacyjne i zawodowe, w tym kontrakty socjalne, mające na celu aktywizację społeczno-zawodową.

Wsparciem mającym na celu przygotowanie do zatrudnienia na otwartym rynku pracy i w PES jest integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, opierająca się przede wszystkim na usługach reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej świadczonych przez Centra Integracji Społecznej (CIS), Kluby Integracji Społecznej (KIS), Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ), Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ), także we współpracy z JST i NGO, a także na innych działaniach międzysektorowych.

W oparciu o diagnozę niezbędnego do realizacji projektu/operacji wyposażenia, w ramach udzielanego wsparcia, mogą być ponoszone wydatki na zakup wyposażenia PES prowadzących działalność o charakterze integracyjnym. Ponadto, uzupełnieniem wsparcia realizowanego z EFS mogą być nakłady inwestycyjne w ramach cross financing'u - w zakresie infrastruktury CIS, KIS, ZAZ, WTZ niezbędnej do realizacji danego wsparcia w projekcie/operacji.

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej przebiegać będą dwutorowo. Poza projektami, których celem będzie aktywizacja społeczna i zawodowa, realizowane będą działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Są one przewidziane w typie przedsięwzięć - wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami z niepełnosprawnościami oraz rodzin z innymi osobami zależnymi.

W ramach tego typu przedsięwzięć będą realizowane projekty obejmujące zindywidualizowane i kompleksowe wsparcie na rzecz rodzin wielodzietnych, z dziećmi z niepełnosprawnościami, z innymi osobami zależnymi, dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, które będą wzmacniać opiekuńczo - wychowawcze funkcje rodziny (np. akademie rodziny). Realizowane będzie wsparcie w zakresie świadomego rodzicielstwa, działania doradcze, edukacyjne, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie profilaktyki wykluczenia społecznego. Tworzona będzie zintegrowana sieć wsparcia oparta na kooperacji instytucji publicznych z NGO.

Równolegle realizowane będą projekty na rzecz rodzin w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej dorosłych członków rodzin, mające na celu przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy oraz utracie samodzielności rodziny, współpraca z Powiatowymi Urzędami Pracy (PUP) w zakresie wsparcia zatrudnienia.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym (klienci pomocy społecznej zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej), w tym osoby bezrobotne, które należą do grupy oddalonych od rynku pracy, otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, uczestnicy projektów Programu Operacyjnego Polska Żywnościowa (MPiPS);
- osoby z niepełnosprawnościami;
- rodziny zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym: rodziny wielodzietne, rodziny z osobami z niepełnosprawnościami i z innymi osobami zależnymi, rodzice samotnie wychowujący dzieci;
- dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, dzieci z niepełnosprawnościami, najbardziej narażone na ryzyko choroby i tylko wtedy, gdy są one z rodzin zagrożonych wykluczeniem.

Instytucja Organizująca Konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

Planowany konkurs: III kwartał 2015 – dla następującego typu projektów:

- wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami z niepełnosprawnościami oraz rodzin z innymi osobami zależnymi i rodziców samotnie wychowujących dzieci.

RPO**IX2 Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej****Działanie 9.2. Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej****Poddziałanie 9.2.1 „Zwiększanie dostępności usług społecznych”**

W ramach *Zwiększenia dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej*, planowana jest realizacja następujących typów przedsięwzięć:

- rozwój dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych dla osób zależnych, w tym:
 - rozwój środowiskowych usług społecznych na rzecz aktywnej integracji, szczególnie na rzecz osób zależnych,
 - programy deinstytucjonalizacji usług społecznych świadczonych przez instytucje pomocy i aktywnej integracji,
- pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, obejmująca wsparcie systemu pieczy zastępczej, w tym:
 - rozwój usług społecznych w celu integracji dzieci i młodzieży z grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne,
 - programy deinstytucjonalizacji usług na rzecz dzieci i młodzieży.

Wsparcie usług społecznych dotyczyć będzie przede wszystkim form zdeinstytucjonalizowanych. Wsparcie usług instytucjonalnych może być oferowane wyłącznie w sytuacji, gdy objęcie danych osób nie jest możliwe w innej formie ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki. Możliwe jest wsparcie form instytucjonalnych w celu przekształcenia ich w formy zdeinstytucjonalizowane.

Wsparcie dziennych form pomocy i usług środowiskowych odbywać się będzie na podstawie zdiagnozowanych potrzeb. Działania służą zwiększaniu dostępu do usług, szczególnie na obszarach defaworyzowanych i uwzględniają lokalny potencjał oraz włączenie adresatów wsparcia do współdecydowania o formach pomocy. Działania będą kierowane do osób zależnych (starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych, chorujących

psychicznie, innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagającym usług społecznymi).

Działania wspierają rozwój usług społecznych, m.in.:

- usług w dziennych domach pomocy, mieszkaniach wspomaganych i treningowych, klubach samopomocy,
- samopomocy i samoorganizacji społeczności lokalnej,
- usług wykorzystujących nowoczesne technologie,
- zwiększanie liczby asystentów, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.

Działania mają kompleksowy, aktywizujący charakter, uwzględniający współpracę z PES. Zapewniony będzie dostęp do usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych, z uwzględnieniem transportu dla osób oddalonych od miejsca świadczenia usług (transport socjalny).

W ramach programów deinstytucjonalizacji usług społecznych świadczonych przez instytucje pomocy i aktywnej integracji będą realizowane działania lokalne i regionalne.

Usługi środowiskowe będą uwzględniać miejsca całodobowego okresowego pobytu dla osób zależnych i inne dzienne formy wsparcia.

Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług to także poprawa jakości pomocy dla rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcją, realizowana w typie przedsięwzięć pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, obejmująca wsparcie systemu pieczy zastępczej - w działaniach na rzecz rozwoju usług społecznych w celu integracji dzieci i młodzieży z grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne. Wsparcie będzie służyć wzmocnieniu działań interwencyjnych na rzecz dzieci i młodzieży w celu zapobiegania pogłębianiu dysfunkcji i marginalizacji. Obejmować będzie m.in. tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych, klubów, ognisk wychowawczych i placówek specjalistycznych.

W ramach realizowanego wsparcia mogą być ponoszone wydatki na wyposażenie w sprzęt niezbędny do realizowania dziennych form wsparcia i usług środowiskowych dla osób zależnych (1. i 2. typ projektów) i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (3.), zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w ramach projektów/operacji.

W ramach programów deinstytucjonalizacji usług na rzecz dzieci i młodzieży wspierany będzie proces deinstytucjonalizacji, zapobieganie pogłębianiu się niesamodzielności rodzin, rozwój usług w systemie pieczy zastępczej, tworzenie rodzinnych form wsparcia, wspieranie rodziny, podnoszenie jakości opieki nad dziećmi. Zakres działań dotyczących rodzin będzie koncentrować się na usługach zastępczej opieki w formach środowiskowych, ukierunkowanych na reintegrację rodziny, dzienną opiekę nad dziećmi z rodzin, których członkowie będą uczestniczyć w procesie aktywnej integracji. W realizowaniu działań przewiduje się udział PES.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby zależne (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny osób zależnych);
- rodziny objęte systemem wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- rodziny, osoby sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci na rodziny wspierające, pomocowe, zastępcze;
- dzieci i młodzież, w szczególności zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w ramach grup docelowych określonych w poszczególnych programach z zakresu opieki zdrowotnej.

Instytucja Organizująca Konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

Planowany konkurs: IV kwartał 2015 – dla następującego typu projektów:

- Pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, obejmująca wsparcie systemu pieczy zastępczej, w tym:
 - rozwój usług społecznych w celu integracji dzieci i młodzieży z grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne,

RPO**IX3 Zwiększenie dostępności usług opieki zdrowotnej****Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej****Poddziałanie 9.2.2 „Usługi opieki zdrowotnej”**

W ramach celu szczegółowego *Zwiększenie dostępności usług opieki zdrowotnej*, planowana jest realizacja następujących typów przedsięwzięć:

- wdrażanie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych;
- wdrażanie programów wczesnego wykrywania i profilaktyki cukrzycy;
- wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi.

W ramach typu przedsięwzięć wdrażanie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych, planowana jest w szczególności realizacja programów służących wykrywaniu zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci, programów rehabilitacji leczniczej dla dzieci z niepełnosprawnościami, programy rehabilitacji dzieci i młodzieży z porażeniem mózgowym.

Z uwagi na koncentrację wsparcia na Mazowszu na zapobieganiu i leczeniu schorzeń psychiatrycznych, przewidziano programy dla pacjentów z autyzmem oraz dla młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, w tym zaburzeniami nerwicowymi.

Głównym narzędziem koordynacji interwencji w sektorze zdrowia jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia.

Warunkiem koniecznym do podejmowania interwencji w sektorze zdrowia ze środków EFSI jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia.

Wsparcie realizowane w PI 9iv jest komplementarne ze wsparciem w PO WER, w którym zaplanowano działania, obejmujące np. wypracowanie rozwiązań systemowych, których celem jest zwiększenie jakości usług społecznych. Interwencja w regionie obejmować będzie działania wdrożeniowe, skierowane do indywidualnych osób lub podmiotów/jednostek mające na celu zwiększenie dostępności i jakości usług

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby zależne (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny osób zależnych);
- rodziny objęte systemem wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- rodziny, osoby sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci na rodziny wspierające, pomocowe, zastępcze;
- dzieci i młodzież, w szczególności zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w ramach grup docelowych określonych w poszczególnych programach z zakresu opieki zdrowotnej.

Instytucja Organizująca Konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

W 2015 r. nie przewiduje się konkursu dla poddziałania 9.2.2.

...SPOŁECZNOŚCI ROMSKIEJ**POWER****Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym****Typ projektu:**

1. Kompleksowe działania na rzecz poprawy wykształcenia i zatrudnienia członków społeczności romskiej, a także działania na rzecz likwidacji barier, które utrudniają zatrudnianie Romów i integrację ze społecznością większościową.

Grupa docelowa:

- członkowie społeczności romskiej
- otoczenie społeczności romskiej (w takim zakresie, w jakim to jest to niezbędne dla wsparcia członków społeczności romskiej objętych wsparciem w ramach projektu)

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN

Instytucja Organizująca Konkurs: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Aktualnie brak informacji o ewentualnym konkursie do działania 2.7

POWIĄZANE OBSZARY WSPARCIA

ROZWÓJ KOMPETENCJI KADR POLITYKI SPOŁECZNEJ

POWER

Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym

Typy projektów:

1. Stworzenie narzędzia weryfikacji rozwiązań dotyczących deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w powiatach wraz z identyfikacją stanu wdrażania zmian w samorządach powiatowych oraz raportem końcowym wraz z rekomendacjami, które będą wykorzystane w procesie szkoleniowym władz samorządowych.
2. Szkolenia władz samorządowych szczebla gminnego i powiatowego w zakresie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, w tym działań profilaktycznych i systemu pieczy zastępczej.
3. Szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie (w tym upowszechnienie) standardów usług łącznie z weryfikacją standardów kształcenia kadr usług asystenckich i opiekuńczych na rzecz osób starszych o różnym stopniu niesamodzielności w miejscu zamieszkania z uwzględnieniem świadczenia tych usług przez osoby 50+.
5. Opracowanie standardów kształcenia w usługach asystenckich i opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych o różnym stopniu niesamodzielności w ich miejscu zamieszkania (w powiązaniu z wypracowanymi standardami).
6. Wypracowanie i przetestowanie modelowych rozwiązań w zakresie sprawowania opieki wspierających aktywność zawodową i ograniczających ubóstwo.
7. Wypracowanie standardów i przeprowadzenie pilotaży w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób o specyficznych potrzebach, z uwzględnieniem możliwości finansowania tych rozwiązań.

Grupa docelowa:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- jednostki organizacyjne systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej
- podmioty świadczące usługi asystenckie i opiekuńcze dla osób niesamodzielnych

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN

Instytucja Organizująca Konkurs: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Planowany konkurs: IV kwartał 2015

POWER**Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego****Typy projektów⁴:**

- Podniesienie kompetencji kadry instytucji publicznych w zakresie równości szans płci w oparciu m.in. o model wypracowany w projekcie „Aktywizacja społeczno- ekonomiczna kobiet na poziomie lokalnym i regionalnym” oraz o inne programy szkoleń wypracowane w ramach PO KL.
Grupa docelowa:
 - instytucje publiczne
- Wdrożenie narzędzia wspierającego równość szans płci w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych w średnich przedsiębiorstwach.
Grupa docelowa:
 - średnie przedsiębiorstwa
- Wdrożenie narzędzia wspierającego przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia w małych przedsiębiorstwach.
Grupa docelowa:
 - małe przedsiębiorstwa
- Szkolenia w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 skierowane do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (w szczególności do przedstawicieli władz samorządu gminnego i pracowników jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3).
Grupa docelowa:
 - gminy, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które mogą tworzyć i prowadzić żłobek lub klub dziecięcy, bądź które mogą zatrudniać dziennego opiekuna

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Planowany konkurs: IV kwartał 2015

POWER**Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy****Typy projektów:**

- Szkolenia kluczowych i merytorycznych pracowników Instytucji Rynku Pracy w zakresie wyłącznie:
 - zmian związanych z przeprowadzoną w 2014 r. nowelizacją (w tym przede wszystkim możliwości wykorzystania nowych instrumentów i usług, takich jak m.in. bony szkoleniowe, zatrudnieniowe, granty na telepracę) oraz przyszłymi nowelizacjami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
 - indywidualizacji wsparcia udzielanego osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom przez pracowników PSZ pełniących funkcję doradcy klienta,
 - profesjonalizacji usług świadczonych na rzecz osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym lepsze przygotowanie pracowników do świadczenia usług dla tych osób (z wyłączeniem szkoleń, które nie są związane bezpośrednio z zadaniami wykonywanymi na zajmowanych stanowiskach),
 - świadczenia usług w ramach sieci EURES, których finansowanie państwa członkowskie są zobowiązane przejąć na mocy reformy zasad funkcjonowania sieci EURES.
- Rozwijanie, uzupełnienie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji.
- Rozbudowa narzędzia prognozowania popytu na pracę pozwalająca na lepsze dopasowanie

⁴ Wskazane są tu te typy projektów, w których beneficjentem może być organizacja pozarządowa

narzędzia do potrzeb instytucji rynku pracy oraz jego integracja z innymi funkcjonującymi narzędziami prognostycznymi i bazami danych

- Zwiększenie zakresu i trafności oferty aktywizacyjnej wobec osób młodych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.
- Opracowanie i pilotażowe wdrożenie narzędzi, które umożliwiają monitorowanie działań (w tym ewaluacja sieci EURES) realizowanych przez Instytucje Rynku Pracy inne niż Publiczne Służby Zatrudnienia, np. organizacje pozarządowe.

Grupa docelowa:

- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne
- instytucje rynku pracy
- partnerzy społeczni zgodnie z definicją przyjętą w PO WER
- organizacje pozarządowe

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Planowany konkurs: III kwartał 2015

POWER

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna

Typy projektów:

- Dokonanie na poziomie krajowym przeglądu strategii rozwiązywania problemów społecznych, opracowanie dla jednostek samorządu terytorialnego narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym oraz zapewnienie tym jednostkom wsparcia szkoleniowo-doradczego w zakresie stosowania tych narzędzi i dostosowania strategii lokalnych do celów i kierunków wskazanych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu i innych dokumentach krajowych.
- Wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie modelu systemu transferów społecznych oraz systemu podatkowego, wspierających aktywność zawodową i ograniczających ubóstwo.
- Działania edukacyjne na rzecz kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej obejmujące:
 - studia I i II stopnia dla aspirantów pracy socjalnej,
 - specjalizacje I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego,
 - szkolenia z zakresu superwizji,
 - szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno- prawnych w pomocy społecznej.
- Wypracowanie i wdrożenie modeli kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych m. in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji.
- Wypracowanie i wdrożenie modeli kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych m. in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji.
- Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej przez nakierowanie działań na poprawę obsługi klienta.
- Wypracowanie i upowszechnienie modelu współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego z innymi podmiotami realizującymi usługi społeczne.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Planowany konkurs: II kwartał 2015

Typy projektów:

- Identyfikacja barier prawnych, administracyjnych, organizacyjnych we wdrażaniu postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie polityk publicznych, również w zakresie ich komplementarności i spójności wraz ze wskazaniem pożądanych kierunków działań.
- Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami.
- Formułowanie rekomendacji zmian w zakresie dostosowania polityk publicznych do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z zapewnieniem ich komplementarności i spójności.
- Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w procesie kształtowania i wdrażania polityk publicznych w zakresie zapewnienia równości szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wypracowanie i wdrożenie instrumentów, wspierających zatrudnienie i utrzymanie się na rynku pracy osób niepełnosprawnych:
 - instrument wspierania pracodawców w zakresie dostosowania do zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, pozyskania niepełnosprawnego pracownika, utrzymania w zatrudnieniu przez ograniczenie skutków niepełnosprawności,
 - instrument wspierania osób niepełnosprawnych w zakresie pozyskania przez nie zatrudnienia, w tym przechodzenia pomiędzy rehabilitacją społeczną a zawodową,
 - instrument wspierania osób niepełnosprawnych w zakresie podejmowania przez nie działalności gospodarczej.
- Rewizja i rozbudowa istniejących rozwiązań ustawowych realizowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne na rzecz włączenia społecznego osób niepełnosprawnych oraz wypracowanie nowych rozwiązań w tym zakresie.
- Dokonanie przeglądu systemu orzekania o niepełnosprawności i stworzenie rekomendacji dla zmian, pozwalających na precyzyjne identyfikowanie osób, do których ze względu na niepełnosprawność powinny być kierowane instrumenty wsparcia.
- Działania szkoleniowe w zakresie zmian organizacyjno- prawnych dla członków zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności (wyłącznie po dokonaniu zmian w systemie orzekania o niepełnosprawności) oraz kadry pozostałych publicznych i niepublicznych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym warsztatów terapii zajęciowej.
- Wypracowanie i upowszechnianie, we współpracy z partnerami społecznymi, modelu wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku pracy.
- Wypracowanie, przetestowanie, wdrożenie i upowszechnienie standardu usług asystenckich świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, z uwzględnieniem świadczenia tych usług przez osoby w wieku 50+, w tym opracowanie narzędzi rekrutacji i szkolenia niezbędnych do świadczenia tych usług.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Planowany konkurs: III kwartał 2015

RPO

IX4 Zwiększenie zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej i zakresu realizowanych przez nie działań**Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej**

W ramach celu szczegółowego *Zwiększenie zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej i zakresu realizowanych przez nie działań* planowane będą do realizacji następujące typy przedsięwzięć:

1. tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
2. świadczenie usług wspierających rozwój ekonomii społecznej;
3. koordynowanie rozwoju sektora ekonomii społecznej.

W obszarze włączenia społecznego i walki z ubóstwem większą niż dotychczas rolę mogą pełnić PES, realizując m.in. zadania związane z zapewnieniem dostępu do podstawowych usług społecznych, przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, tworzeniem nowych miejsc pracy (w tym przede wszystkim dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym), rozwijaniem gospodarki lokalnej i rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach RPO priorytetem jest tworzenie miejsc pracy w nowo tworzonych PES zatrudniających osoby wykluczone. Wsparcie polegać będzie na świadczeniu usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zgodnie z KPRES. W ramach procesów animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych realizowane będą działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES. Tworzenie nowych miejsc pracy w PES, ma na celu działania aktywizujące zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Pierwszy typ przedsięwzięć obejmować będzie działania w zakresie przygotowania stanowiska pracy, w tym zatrudnienia, przygotowanie do zatrudnienia i do pełnienia określonej funkcji w podmiocie, a także działania wspierające utrzymanie zatrudnienia.

W ramach realizowanego wsparcia będą mogły być ponoszone wydatki na wyposażenie nowo powstających PES zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w projekcie/operacji

W celu zapewnienia stabilnego funkcjonowania istniejących PES i rozwoju przedsiębiorczości społecznej na Mazowszu (w tym zatrudnienia), wspierane będą działania służące poprawie dostępności do specjalistycznych usług biznesowych, animacyjnych i inkubacyjnych na rzecz tych podmiotów, a także działania umożliwiające poprawę jakości tych usług realizowane w ramach typu przedsięwzięć świadczenie usług wspierających rozwój ekonomii społecznej.

W ramach tych usług, realizowane będzie podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES. Wsparcie usług realizowane będzie przede wszystkim przez wybór (spośród istniejących) podmiotów gwarantujących wysoką jakość usług i ich finansowanie (m.in. doradczych, animacyjnych, szkoleniowych) dla PES i dla osób/instytucji, które planują stworzyć PES, tzn. przez podmioty, które pozytywnie przeszły procedurę akredytacji usług - Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES).

Organizacje pozarządowe będą mogły starać się o dofinansowanie jako tylko jako akredytowany podmiot świadczący usługi na rzecz PES (OWES) lub w partnerstwie z tego rodzaju podmiotem.

Grupy docelowe:

- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- PES i ich pracownicy;
- osoby prawne zakładające PES;
- podmioty, które przekształcają się w PES i ich pracownicy.

Instytucja Organizująca Konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
Planowany konkurs: III kwartał 2015 – dla 1. i 2. typu projektów.

POWER**Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej****Typy projektów:**

- Wyposażenie przedsiębiorstw społecznych w wiedzę i umiejętności z zakresu wykorzystania prawa zamówień publicznych.
- Tworzenie i rozwój ponadregionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej, w tym partnerstw, klastrów, francyz (m.in. poprzez ponadregionalne i branżowe spotkania, konferencje, seminaria, targi, doradztwo i szkolenia) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w funkcjonujące już sieci, partnerstwa i klastry podmiotów gospodarczych działających na rynku komercyjnym.
- Budowa i rozwój istniejących znaków jakości dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego wspierających rozwój ekonomii społecznej
- Działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej, w tym:
 - Sieciowanie OWES i koordynacja współpracy sieci OWES z innymi sieciami np. Krajową Siecią Usług, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Lokalnymi Grup Działania itp.
 - Działania rzecznicze i doradztwo na poziomie regionalnym i ponadregionalnym w zakresie spójności polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej oraz współpraca w tym zakresie z ROPS, m.in. opracowywanie rekomendacji i wytycznych.
- Podnoszenie kompetencji kadr OWES, w tym w zakresie standardów usług OWES i w zakresie przygotowania konsultantów OWES do wspierania podmiotów ekonomii społecznej w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne.
- Działania wspierające edukację na rzecz rozwoju ekonomii społecznej będą obejmowały m.in.:
 - Opracowanie pakietu edukacyjnego dla nauczycieli i jego pilotażowe wdrożenie.
 - Opracowanie programu studiów menadżerskich i MBA w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem społecznym

Rodzaje wsparcia, w tym:

- Instrumenty pożyczkowe,
- Instrumenty poręczeniowe,
- Instrument social venture capital.

Warunki przyznawania: wzrost liczby miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub zachowanie istniejących miejsc pracy dla tych osób lub osiągnięcie korzyści społecznych ze wspieranych przedsięwzięć.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN

Instytucja Organizująca Konkurs: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Brak informacji o ewentualnym konkursie do działania 2.9 w 2015 r.

INNOWACJE SPOŁECZNE I WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA**POWER****Działanie 4.1 Innowacje społeczne****Typy projektów:**

1. Mikro-innowacje - inkubacja nowych załączkowych pomysłów, w tym ich opracowanie i rozwinięcie, oraz przetestowanie i upowszechnienie, a także podjęcie działań w zakresie włączenia do polityki i praktyki

2. Makro-innowacje - opracowanie (o ile będzie to konieczne), przetestowanie, upowszechnienie i włączenie do polityki i praktyki nowych rozwiązań

Instytucja Organizująca Konkurs: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Konkurs na wybór podmiotów, które pełnić będą funkcję operatorów grantów, wspierających pomysłodawców innowacji społecznych w następujących tematach:

1. przejście z systemu edukacji do aktywności zawodowej;
2. integracja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy;
3. kształcenie ustawiczne osób dorosłych;
4. usługi opiekuńcze dla osób zależnych.

Nabór wniosków: od 1.09.2015 do 10.09.2015

Pełna dokumentacja konkursowa: <http://www.power.gov.pl/nabory/41-konkurs-na-inkubacje-innowacji-spoecznych>

34

POWER

Działanie 4.2 Programy mobilności ponadnarodowej

Typy projektów:

2. Programy mobilności ponadnarodowej ukierunkowane na aktywizację zawodową osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym, z możliwym wykorzystaniem konkursu skoordynowanego na poziomie UE.
3. Programy stypendialne i mobilności ponadnarodowej dla osób zaangażowanych w kreowanie i wdrażanie polityk publicznych.
4. Programy mobilności ponadnarodowej dla osób chcących podnieść swoje kompetencje lub kwalifikacje niezbędne do utrzymania lub podjęcia zatrudnienia

Grupy docelowe:

W odniesieniu do typu projektu 2:

- osoby młode w wieku od 18 do 35 lat wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem społecznym

W odniesieniu do typu projektu 3:

- organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, pracownicy podmiotów i instytucji działających na poziomie samorządu terytorialnego zaangażowani w kreowanie lub wdrażanie polityk publicznych - z wyłączeniem grup docelowych, w tym kadr systemu oświaty, wspieranych w ramach typu projektu nr 1.

W odniesieniu do typu projektu 4:

- indywidualne osoby chcące podnieść swoje kompetencje lub kwalifikacje w celu utrzymania lub podjęcia zatrudnienia

Instytucja Organizująca Konkurs: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

POWER

Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa

Typy projektów:

1. Projekty realizowane w ramach Common Framework tj. konkursu skoordynowanego na poziomie europejskim, w którym określone zostaną główne zasady i obszary działania.
2. Projekty z komponentem ponadnarodowym realizowane poza Common Framework.
3. Rozszerzenie standardowych projektów (realizowanych również w ramach regionalnych programów operacyjnych) o komponent ponadnarodowy.
4. Funkcjonowanie sieci współpracy w obszarach wsparcia EFS, umożliwiających wymianę doświadczeń i wzajemne uczenie się.

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

W ramach typów projektów 1-4 możliwa jest realizacja następujących działań:

- a) wypracowanie nowych rozwiązań we współpracy z partnerem zagranicznym (powinny również obejmować wdrożenie);
- b) import i eksport nowych rozwiązań, ich zaadaptowanie (powinny również obejmować ich wdrożenie);
- c) wymiana informacji i doświadczeń;
- d) równoległe tworzenie nowych rozwiązań (powinny również obejmować wdrożenie);
- e) zainicjowanie współpracy ponadnarodowej ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów z zakresu wsparcia EFS w szczególności aktywizacji zawodowej i społecznej, kształcenia przez całe życie i tworzenia oraz realizacji polityk publicznych

Instytucja Organizująca Konkurs: Centrum Projektów Europejskich – Krajowa Instytucja Wdrażająca

Ogłoszenie konkursu: 30.06.2015

<https://cpe.gov.pl/136,kontakt>

PROJEKTY W PARTNERSTWIE

W ramach Funduszy Europejskich 2014-2020 wspierane będą także projekty partnerskie angażujące także organizacje pozarządowe wdrażane za pośrednictwem instrumentów Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Instrumenty te zostały określone w ramach:

- polityki spójności (RPO)
- polityki rolnej (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich)

RLKS nie jest obligatoryjny w RPO. Zgodnie z projektem RPO WM 2014-2020 nie przewiduje się zastosowania tego mechanizmu na Mazowszu. Natomiast projekty angażujące partnerstwo lokalne będą premiowane w procedurze wyboru projektów.

Programy regionalne, w których przewiduje się wykorzystanie RLKS dotyczą województw: kujawsko-pomorskiego, podlaskiego, śląskiego.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich instrument RLKS będzie wdrażany w działaniu LEADER.

Informacje nt. przygotowania zasad dla wdrażania RLKS w PROW można śledzić na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>

ŹRÓDŁA WIEDZY O FUNDUSZACH EUROPEJSKICH

I. PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Strona www.funduszeuropejskie.gov.pl, wraz z portalami poszczególnych programów operacyjnych:

- www.poir.gov.pl
- www.pois.gov.pl
- www.power.gov.pl
- www.popc.gov.pl
- www.popw.gov.pl
- www.popt.gov.pl
- www.ewt.gov.pl
- www.regionale.gov.pl

Portal Funduszy Europejskich stanowi kompendium wiedzy o środkach unijnych. Są tu publikowane:

- dokumenty programowe
- wytyczne
- harmonogramy naboru wniosków
- ogłoszenia o naborach wniosków
- wzory dokumentów aplikacyjnych
- zaproszenia do udziału w szkoleniach i konferencjach o tematyce funduszowej

Na portalu można zapoznać się z mechanizmami działania Funduszy Europejskich, zasadami aplikowania o środki unijne oraz obowiązkami beneficjentów w czasie realizacji projektu. Na stronie dostępny jest także słownik pojęć „funduszowych”.

Śledząc zakładkę *Wiadomości*, czytelnicy portalu mogą na bieżąco zapoznać się z wydarzeniami dotyczącymi Funduszy Europejskich lub konkretnego programu operacyjnego.

Portal daje możliwość analizy raportów, podsumowań, zestawień wyników badań dotyczących wdrażania Funduszy Europejskich.

Ze strony www.funduszeuropejskie.gov.pl możliwe jest przejście do bazy dotychczas zrealizowanych projektów oraz strony internetowej www.mapadotacji.gov.pl. To zestawienie przedsięwzięć, które zostały zrealizowane z udziałem środków europejskich, wraz z ich krótkim opisem. Projekty tam zawarte można filtrować, w szczególności biorąc pod uwagę miejsce realizacji projektu czy jego przedmiot, np. przedsięwzięcie związane z transportem lub projekt edukacyjny.

W ciągu następnych miesięcy zostanie uruchomione narzędzie mające pomóc w wyszukaniu odpowiedniego źródła dofinansowania projektu, czyli wyszukiwarka dotacji.

Nadal istnieje portal Funduszy Europejskich na lata 2007 – 2013 oraz powiązane z nim portale programów operacyjnych 2007 – 2013. O ubiegłej perspektywie można przeczytać, wchodząc na stronę www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl.

Szczegółowe informacje, takie jak dokumentacja konkursowa, interpretacji Instytucji Zarządzających znajdują się dodatkowo na **portalach internetowych prowadzonych przez Instytucje Pośredniczące i Wdrażające**, przykładowo na stronie Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych czy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

II. PUNKTY INFORMACYJNE FUNDUSZY EUROPEJSKICH

W każdym z szesnastu województw działają Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich. Są one koordynowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

W miastach wojewódzkich zlokalizowane są Główne Punkty Informacyjne, natomiast w mniejszych miejscowościach działają Lokalne Punkty Informacyjne. Strukturę tę dopełnia Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich zlokalizowany w Warszawie. Obecnie działa ponad 70 punktów w całej Polsce.

Niezależnie od wielkości miejscowości, w której działa punkt, standardy działania, w tym zakres informacji w nim udzielanej są jednakowe.

Odwiedzając punkt informacyjny, można szukać pomocy w zdiagnozowaniu pomysłu i dopasowaniu odpowiedniego źródła dofinansowania do zamierzonego przedsięwzięcia. W ciągu 6 miesięcy po przyjęciu szczegółowych opisów programów świadczona będzie także pomoc na etapie przygotowania i realizacji projektów. Usługa na etapie przygotowywania projektu polegać będzie na omówieniu wymagań stawianych beneficjentowi i projektowi w danym działaniu czy konkursie oraz wskazanie terminów i procedur występowania po środki. Zakres usługi na etapie realizacji projektu obejmuje informowanie o etapach, procedurach, wymaganych dokumentach, terminach związanych z procesem realizacji i rozliczania projektu, informowanie o wymogach przy opisywaniu dokumentów finansowo-księgowych oraz objaśnienie instrukcji przygotowania wniosku o płatność.

Punkty Informacyjne nieodpłatnie udostępniają publikacje dotyczące Funduszy Europejskich wydawane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Urzędy Marszałkowskie lub inne instytucje publiczne zaangażowane we wdrażanie Funduszy Europejskich.

Specjaliści pracujący w punktach informacyjnych prowadzą szkolenia, wykłady i konferencje o tematyce związanej z Funduszami Europejskimi.

Usługi świadczone przez Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich są bezpłatne oraz dostępne dla każdego zainteresowanego.

Pytania do Punktów Informacyjnych można kierować telefonicznie, pocztą elektroniczną i tradycyjną lub w formie konsultacji indywidualnej podczas osobistej wizyty w punkcie.

Lista punktów dostępna jest na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty.